

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

ในระบบของการศึกษาทุกระดับนั้น บุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานให้เป็นไปตามจุดหมายของการจัดการศึกษาคือ "ครู" ดังเช่นในเอกสารแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2524) ใกล้เคียงถึงภาระหน้าที่ของครู มีข้อความตอนหนึ่งว่า "ครูเป็นผู้มีส่วนในการจัดการศึกษาและรับผิดชอบในการสั่งสอนเยาวชนให้มีความรู้ ความสามารถ และคุณธรรม ..."

กล่าวได้ว่า ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการจัดการศึกษา และคุณลักษณะของประชากรตามที่ประเทศชาติต้องการนั้นขึ้นอยู่กับการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลที่ทำหน้าที่ครู เป็นสำคัญ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ประทานโอวาทแก่ครูและนักเรียน เนื่องในโอกาสเสด็จโรงเรียนเมืองปัตตานี เมื่อวันที่ 1 กันยายน พุทธศักราช 2472 เกี่ยวกับเรื่องหน้าที่ของครู มีข้อความตอนหนึ่งว่า

คำว่าครูนั้น ย่อมหมายความว่า เป็นผู้ทรงคุณวิเศษ 2 อย่างคือ เป็นผู้มีความรู้อย่างหนึ่ง และเป็นผู้อาสอนความรู้นั้นให้ผู้อื่นใ้ได้ความรู้อีกอย่างหนึ่ง ผู้ที่มีแต่ความรู้แต่อย่างเดียวก็เพียงใ้คนรู้ว่า เป็นปราชญ์ เท่านั้นว่าเป็นครูไม่ เพราะเหตุที่ไม่ใ้สอนให้ผู้อื่นใ้ได้ ผู้ที่รับตำแหน่งเป็นครูจึงมีความรับผิดชอบที่ของจริงในวิชาที่สอนทั้งของสามารถสอนให้ศิษย์ของตนรู้วิชานั้น ใ้ใ้กาย ...

นอกจากนี้ยังใ้มีพระดำรัสเกี่ยวกับหน้าที่ของครูในคำให้การฝึกอบรมแก่
โดยสรุปใจความใ้ว่า

ครูมีหน้าที่อบรมสั่งสอนเด็กใหม่ให้ความประพฤติดี และป้องกันมิให้ประพฤติชั่ว เป็นการปลูกฝังนิสัยแก่เด็กเพื่อให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีต่อไปภายหน้า บทบาทของครูเป็นครูคือ ไม่โกทำหน้าที่อบรมเรื่องความประพฤติของเด็ก ทำให้ผู้ดูแลนั้นตกอยู่กับเด็ก ซึ่งอาจเป็นผลสืบเนื่องในระยะยาวไกลต่อไปคือ เมื่อเด็กนั้นไม่เป็นพลเมืองดี ทรงชี้ให้เห็นว่าผลงานของครูนั้นปรากฏที่ตัวเด็ก หากผลงานครูไม่ดีก็คือ เด็กมีความประพฤติไม่ดี ซึ่งการแก้ไขจะทำไถ่ยาก และคงใช้ระยะเวลาช้านานในการแก้ไข ไม่เหมือนกับครูแก้ไขงานอื่น ๆ ซึ่งทำไถ่ง่ายกว่า (สมเด็จพระบรมราชาธิบดีวชิราวุฒิวชิราวุฒย จริตยานนท 2516 : 47-49)

จะเห็นว่าการงานของครูนั้นรับผิดชอบชีวิตมนุษย์ในระยะยาวและการที่ครูจะปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวให้ได้ดีก็ขึ้นกับมิใช่ของง่าย เพราะการเป็นครูที่ดีจะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติหลายด้านเช่น ความรู้ทางวิชาการ ความสามารถในการสอนและมีความประพฤติดี เพื่อจะเป็นแบบอย่างแก่ศิษย์ได้ การที่จะให้ครูมีคุณสมบัติดังกล่าวจึงต้องมีการศึกษาอบรมทั้งด้านทฤษฎีและฝึกปฏิบัติ และใช้เวลาสำหรับการศึกษาดังกล่าวในช่วงเวลานานระยะหนึ่ง เช่น ศึกษาด้านการศึกษาศาสตร์ เพื่อป้องกันการศึกษาผิดพลาดในงานที่รับผิดชอบชีวิตมนุษย์

สถาบันผลิตครูทุกระดับจะกำหนดวิชาทางด้านทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติวิชาชีพไว้ในแผนการศึกษาครู สำหรับการฝึกปฏิบัติวิชาชีพนั้นแต่เดิมใช้คำว่า "ฝึกสอน" (Student Teaching) แต่ในปัจจุบันสถาบันผลิตครูส่วนมากเปลี่ยนมาใช้คำว่า "การฝึกประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติ" (Professional Laboratory Experience) หรือ "การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ" ซึ่งคำใหม่มีความหมายกว้างขวางและชัดเจนกว่า ความหมายเดิม คือหมายถึง การฝึกปฏิบัติงานในภาระหน้าที่ทั้งหมดของครู มิได้มุ่งเฉพาะการฝึกการสอนในห้องเรียนเท่านั้น การฝึกประสบการณ์ให้นักศึกษาในช่วงการฝึกปฏิบัติดังกล่าวนี้จึงมีความหมายและความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งในแง่ของสถาบันผลิตครู และในแง่ของนักศึกษา เช่น ทักษะในแง่ความสำคัญต่อสถาบันผลิตครู ถ้าสถาบันได้จัดเตรียมประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ให้นักศึกษาฝึกสอนอย่างดี นักศึกษาที่สถาบันผลิตออกไปก็ย่อมจะมีความพร้อมที่จะเป็นครูที่ดี เป็นการสะท้อนให้เห็นคุณภาพของสถาบันผลิตที่ ดันเทอร์ และ อมิกัน (Hunter and Amidon 1964 : p.v.) กล่าวถึง

ความสำคัญของการฝึกสอนว่า "เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในหมู่นักการศึกษาว่า การฝึกสอนมีความสำคัญยิ่งต่อการเตรียมครู ปัจจุบันโปรแกรมการฝึกสอนจึงถูกทำให้ มั่นคงขึ้น ครูจะได้รับการเตรียมให้ดียิ่งขึ้นสำหรับการทำงานกับนักเรียน"

ในแง่ความสำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพต่อนักศึกษาฝึกสอน นพพงษ์ บุญจิตรากุลย์ (2523 : 121) กล่าวถึงการฝึกสอน ซึ่งแสดงให้เห็นความ สำคัญของการฝึกสอนต่อนักศึกษา ดังนี้

นักศึกษาฝึกสอนได้นำเอาทฤษฎีต่าง ๆ ทั้งหมดที่เรียนมาปฏิบัติเพื่อให้เข้าใจ เกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการของเด็ก เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง มีความ คิดกว้างขวางและริเริ่มในการทำงาน เขาใ้ใจบทบาทความเป็นครู โดยการไปปฏิบัติจริง รู้จักเลือกใช้วิธีสอนใดถูกต้อง มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู เรียนรู้ระบบการจั้กบริหารการศึกษาในโรงเรียน ทำงานร่วมกับผู้บริหาร คณะครู เจาหน้าที่คนงานต่าง ๆ ของโรงเรียน ตลอดจนเขาใจและทำงาน ร่วมกับนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนอาชีพต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

สำหรับหลักการฝึกประสบการณ์วิชาชีพโดยทั่วไปนั้น สเตรทเมเยอร์และ ลินคีย์ (Stratemeyer and Lindsey 1961 : 46 - 51) เสนอแนะไว้ดังนี้คือ

1. ประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติไม่ควรเจาะจงว่าเป็นการฝึกสอน ของนักศึกษาเท่านั้น ควรรวมไปถึงการฝึกปฏิบัติงานทุกอย่างเกี่ยวกับเด็ก นักเรียน ผู้ใหญ่ในโรงเรียนและชุมชน และการฝึกปฏิบัติงานนี้ควรจัดใน ทุกรายวิชาของโปรแกรมการฝึกหัดครู ไม่ว่าจะเป็นวิชาพื้นฐาน วิชาเฉพาะ หรือแผนกวิชาชีพครู กองทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกว่าการปฏิบัติงานกับ นักเรียนผู้ใหญ่ในโรงเรียนและในชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันของเขา
2. ประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติที่จะกำหนดให้นักศึกษาฝึกปฏิบัตินั้น ควรจะคำนึงถึงความสามารถส่วนตัว ความพร้อม จุ่กมุ่งหมาย และความ ต้องการของนักศึกษา ควรกำหนดรายวิชาและลักษณะของประสบการณ์วิชาชีพ ภาคปฏิบัติให้เพียงพอที่จะให้นักศึกษาได้มองเห็นความเจริญงอกงามของโรงเรียน ทั้งกระบวนการ ไม่ใช่เพียงบางส่วน ทั้งนี้ผู้จัดทำของวิเคราะหุ่ของประกอบ ค่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติอย่างต้องแท้
3. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติอันได้แก่ บุคลากรของวิทยาลัย ตัวนักศึกษา และครู อาจารย์ในโรงเรียนที่ร่วมปฏิบัติ งาน จะต้องร่วมมือกันวางแผนขั้นตอนปฏิบัติงานร่วมกันโดยลึคดียิ่งขึ้น

4. ในขณะนี้นักศึกษากำลังปฏิบัติงาน บุคลากรของวิทยาลัยและของโรงเรียน ควรร่วมมือกันให้คำแนะนำและรับผิดชอบร่วมกันในการนิเทศนักศึกษา ทั้งนี้เพื่อขจัดสิ่งที่ไม่ดีซึ่งส่งผลกระทบต่อประการอันอาจเกิดขึ้น เช่น ขจัดความรู้สึกของนักศึกษาที่ว่า ประสพการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติเหมือนเป็นกิจกรรมส่วนตัวของนักศึกษา ขจัดความขัดแย้งระหว่างคำแนะนำของอาจารย์จากวิทยาลัย และคำแนะนำจากครูในโรงเรียน และเพื่อร่วมกันเสริมประสบการณ์วิชาชีพแก่นักศึกษาใหม่มากยิ่งขึ้น

5. การประเมินผลความก้าวหน้าของประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติของนักศึกษานั้น ครูในโรงเรียน นักศึกษา และอาจารย์จากวิทยาลัยจะควรร่วมมือกันอย่างแท้จริงในกระบวนการประเมินผล โดยกำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงานให้ชัดเจน พิจารณารายละเอียดของเหตุการณ์ที่ชี้ให้เห็นพัฒนาการของการปฏิบัติงาน รวบรวม ความคิด และหาข้อสรุปจากการปฏิบัตินั้น ๆ รวมทั้งวางแผนดำเนินงานต่อจากผลที่ประเมินได้

6. โปรแกรมประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติ ควรรวมไปถึงระยะเวลาของการฝึกสอนเพิ่มเวลาของนักศึกษาไว้ด้วย เพราะเป็นระยะเวลาที่จะให้นักศึกษาได้คุ้นเคยกับขอบข่ายของอาชีพครูและเป็นความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างแท้จริง ซึ่งระยะเวลาที่ควรระงับพอที่จะทำให้มองเห็นความพยายามของนักศึกษาที่จะก้าวไปสู่อาชีพครูอย่างจริงจัง

7. สถานการณ์ที่จะเลือกมาเป็นประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติ ควรเป็นสถานการณ์จริง ๆ ที่นักศึกษาจะไปประสบเมื่อเขาจะออกไปเป็นครู ครูในอนาคตควรมีโอกาสได้ฝึกงานกับเด็กทั้งสองเพศที่มีความสามารถแตกต่างกันจากทุกระดับเศรษฐกิจและสังคม ควรจะได้ฝึกงานในโรงเรียนหลาย ๆ ประเภท แต่ในขณะเดียวกันก็ควรจัดให้เขาได้มองเห็นสิ่งที่ดีที่สุดในที่ที่สามารถทำได้ เช่น ให้ได้สังเกตการสอนของครูที่มีศิลปะการสอนที่ดี ให้ได้มีโอกาสใช้สื่อการสอนที่ดีที่สุด และให้มีโอกาสคุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อมทางการเรียนการสอนที่ดีที่สุด

จากความสำเร็จและหลักการจกประสบการณ์วิชาชีพครูดังกล่าวจะเห็นว่าภาระงานด้านนิเทศการฝึกสอนมีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะการที่นักศึกษาฝึกสอนจะได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ และสามารถนำความรู้ทางทฤษฎีที่เรียนไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสมกับสถานการณ์จริงนั้น ขึ้นอยู่กับการวางแผนในการจัดประสบการณ์ประการหนึ่ง และการให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลือนักศึกษาฝึกสอนอย่างใกล้ชิดอีกประการหนึ่ง และโดย

ภาระของงานนิเทศการฝึกสอนก็คือ มุ่งให้นักศึกษาฝึกสอนได้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่สถาบันตั้งไว้นั้นเอง

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้เริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อปีพุทธศักราช 2511 โดยมีวัตถุประสงค์ข้อหนึ่งว่า (สุวัชก์ นิยมคำ 2518 : 6) "เพื่อผลิตบัณฑิตทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ (Effectives teachers) ทั้งด้านวิชาการ (Academic) และวิธีการสอน (Methodology) ที่จะออกไปเป็นอาจารย์สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไป" และมีการจัดแผนการศึกษาสำหรับนักศึกษา 2 ประเภทคือสำหรับนักศึกษาวุฒิ ม.ศ.5 หรือประกาศนียบัตรอื่น ๆ ที่เทียบเท่าเข้าศึกษาในชั้นปีที่ 1 ใช้เวลาในการศึกษาประมาณ 4 ปี และสำหรับนักศึกษาวุฒิ ป.ดศ.สูง หรือประกาศนียบัตรอื่น ๆ ที่เทียบเท่าเข้าศึกษาในชั้นปีที่ 3 ใช้เวลาในการศึกษาประมาณ 2½ ปี และนักศึกษาทั้ง 2 แผนการศึกษาจะต้องฝึกประสบการณ์วิชาชีพในชั้นปีที่ 4.

การศึกษาเกี่ยวกับการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เริ่มมีการศึกษาตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2518 เป็นต้นมาจนปัจจุบัน อาทิ ในปีพุทธศักราช 2518 ประพนธ์ เลขชัย (2518 : 73 - 78) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยวิธีการสำรวจความคิดเห็นนักศึกษาด้านการฝึกสอนจำนวน 170 คน ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาฝึกสอนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับเทคนิควิธีสอน อุปกรณ์การสอน การจัดโครงการสอนของคณะ และการควบคุมชั้นเรียน นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษาฝึกสอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับอาจารย์นิเทศกว่า นิเทศการฝึกสอนไม่สม่ำเสมอไม่ช่วยให้นักศึกษาฝึกสอนได้พัฒนาพฤติกรรมด้านการสอนเท่าที่ควร และอาจารย์นิเทศกโนสายวิชาเดียวกันให้คำแนะนำนักศึกษาฝึกสอนขัดแย้งกัน ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับอาจารย์ที่เลี้ยง นักศึกษาฝึกสอนมีความเห็นว่า อาจารย์ที่เลี้ยงไม่ยอมรับวิธีการสอนของนักศึกษา และให้สิทธินักศึกษาฝึกสอนปกครองชั้นเรียนไม่เต็มที่ ฯลฯ และในปีพุทธศักราช 2523 - 2524 อำนาง จันทรบั่น กรุณ หาดูตระกูล และ เบ็ญจา ไสครโยม (2525 : 46) ได้วิจัยเรื่อง "ทัศนคติและความต้องการของครูประจำการที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่" โดยศึกษาจากผู้ตัวอย่างนักศึกษามัธยมศึกษา

ป.ศ.สูง หรือเทียบเท่าที่เคยทำการสอน หรือปฏิบัติงานด้านการศึกษามาแล้วอย่างน้อย 1 ปี และผ่านการฝึกสอนของคณะ ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการฝึกสอนพบว่า ครูส่วนใหญ่สามารถนำความรู้และประสบการณ์จากกลุ่มวิชาต่าง ๆ ในโครงสร้างของหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยทั้ง 2 เรื่อง เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าส่วนหนึ่งอาจเป็นความบกพร่องในกานการนิเทศการฝึกสอน จึงทำให้นักศึกษาฝึกสอนมีปัญหาในการนำความรู้จากทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในขณะฝึกสอนหรือนำไปใช้ได้ไม่เต็มที่เท่าที่ควร แต่การศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการนิเทศการฝึกสอนโดยตรงก็ยังมีไม่มีการศึกษาในคณะมาก่อน โดยเฉพาะการศึกษาข้อมูลจากบุคลากรฝ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการฝึกสอน เช่น อาจารย์นิเทศก์ และอาจารย์ที่เลี้ยง ซึ่งเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่องานนิเทศการฝึกสอน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานนิเทศฝึกสอนในคณะโดยศึกษาข้อมูลจากบุคคลที่เป็นทั้งฝ่ายนิเทศและฝ่ายถูกนิเทศ ซึ่งผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงงานนิเทศการฝึกสอนของคณะและของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะส่งผลให้สถาบันสามารถผลิตครูได้คุณภาพตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และผลในท้ายที่สุดก็คือ ได้ครูที่มีคุณภาพสำหรับทำหน้าที่อบรมสั่งสอนเยาวชนของชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 3 ประการคือ

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินงานนิเทศการฝึกสอนในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2. เพื่อศึกษาทัศนคติของอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์ที่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกสอนที่มีต่อการดำเนินงานนิเทศการฝึกสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานนิเทศการฝึกสอนในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย บุคลากรงานนิเทศการฝึกสอน อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์ที่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอนที่ร่วมดำเนินงานนิเทศการฝึกสอนในระดับมัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2526

2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการดำเนินงานนิเทศการฝึกสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 2.1 สถานภาพของอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์ที่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกสอน
- 2.2 การวางแผนโครงการนิเทศการฝึกสอน
- 2.3 การดำเนินการนิเทศการฝึกสอน
- 2.4 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานนิเทศการฝึกสอน

ข้อตกลงเบื้องต้น

การวิจัยครั้งนี้ถือว่า

1. ประชากรที่ตอบแบบสอบถาม ได้ตอบตามข้อเท็จจริงและตามความคิดเห็นของตนเองอย่างอิสระ
2. ความคิดเห็นของประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นตัวแทนความคิดเห็นของประชากรที่ปฏิบัติงานนิเทศการฝึกสอนในแต่ละภาคการศึกษา

ข้อจำกัดของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้นำไปใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานนิเทศการฝึกสอนในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เท่านั้น

ความหมายของคำสำคัญที่ใช้ในการวิจัย

ผู้บริหารงานนิเทศการฝึกสอน หมายถึง	ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพและ อาจารย์ในคณะศึกษาศาสตร์ ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ดำเนินงานเกี่ยวกับการวางแผน ปฏิบัติงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ภาค การศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2526
อาจารย์นิเทศก์ หมายถึง	อาจารย์ในคณะศึกษาศาสตร์ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ทำ หน้าที่ช่วยเหลือ แนะนำนักศึกษาให้สามารถ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้ประสบผลสำเร็จ ประสานงานระหว่างคณะและโรงเรียนฝึกสอน ร่วมมือกับสำนักฝึกประสบการณ์ฯ ในการจัด กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ และประเมินผลนักศึกษาฝึกสอนในภาคการ ศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2526
อาจารย์ที่เลี้ยง หมายถึง	ครู อาจารย์ ที่ได้รับมอบหมายจากฝ่ายโรงเรียน ฝึกสอนให้ทำหน้าที่ช่วยเหลือ แนะนำ และ ประเมินผลนักศึกษาฝึกสอน ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2526
นักศึกษาฝึกสอน หมายถึง	นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ ทำการฝึกสอนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2526
คณะ หมายถึง	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

โรงเรียนฝึกสอน	หมายถึง	โรงเรียนมัธยมศึกษา ที่รับนักศึกษาฝึกสอน จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ไปทำการฝึกสอนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2526
การนิเทศการฝึกสอน	หมายถึง	การให้คำปรึกษา แนะนำ ชี้แจง อธิบาย ให้ข้อเสนอแนะ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือให้นักศึกษาฝึกสอนใหม่พัฒนาการในการสอน และการปฏิบัติตนที่เหมาะสมกับวิชาชีพครู
การดำเนินงาน	หมายถึง	การวางแผนปฏิบัติงานของฝ่ายบริหาร และการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้งานบรรลุผลตามวัตถุประสงค์
การประเมินผลการนิเทศฝึกสอน	หมายถึง	การประเมินพัฒนาการของนักศึกษาฝึกสอนในด้านการสอน การปฏิบัติงานในหน้าที่ครู และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่าจะเกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานนิเทศการฝึกสอนในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ดังนี้

1. จะให้ทราบข้อบกพร่องในการดำเนินงานนิเทศการฝึกสอนในสถานต่าง ๆ และหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องนั้น ๆ ให้ตรงประเด็น
2. ทำให้ทราบปัญหาและความต้องการของอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอนที่ปฏิบัติงานร่วมกัน
3. จะให้แนวทางในการปฏิบัติและปรับปรุงงานนิเทศการฝึกสอนของคณะ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือโดยศึกษาค้นคว้าจากตำรา งานวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์วิชาชีพของสถาบันผลิตครูต่าง ๆ ตลอดจนสัมภาษณ์ผู้รู้และมีประสบการณ์ในการนิเทศการฝึกสอนนักศึกษาฝึกสอน นำความรู้ที่เฒ่ามาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามสำหรับประชากรแต่ละกลุ่ม ลักษณะของคำถามในแบบสอบถามมี 4 ประเภทคือ คำถามประเภทรายการตรวจสอบ (Check list) คำถามประเภทเติมข้อความ คำถามประเภทมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) และคำถามประเภทปลายเปิด (Open ended)

2. การตรวจสอบเครื่องมือ นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญในด้านการนิเทศการฝึกสอน 6 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ในเนื้อหา และหลักการสร้างคำถาม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข เสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบแล้วจึงนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน ซึ่งมีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับประชากร เพื่อทดสอบความตรงกันภาษาในแต่ละประเด็นคำถาม นำผลการตอบมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง และเสนอความเห็นชอบจากอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์อีกครั้งหนึ่ง

3. การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและรับกลับคืนด้วยตนเอง โดยส่งให้นักศึกษาฝึกสอนพร้อมกันในวันมีจมนิเทศการฝึกสอน และรับคืนในวันเดียวกัน ส่งให้อาจารย์ที่เลี้ยงไทยผ่านผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและนักวันรับแบบสอบถามคืน และส่งอาจารย์นิเทศก์เป็นรายบุคคลโดยนักวันรับคืนเช่นกัน

นอกจากรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บริหารงานนิเทศการฝึกสอนและศึกษาเอกสารในคณะที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการฝึกสอนมาประกอบในการวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัยด้วย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามประเภทรายการ
 ตรวจสอบ วิเคราะห์โดยค่าฐานนิยม (Mode) และค่าร้อยละ (Percent)
 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามประเมินค่า วิเคราะห์โดยค่าร้อยละ (Percent)
 ข้อมูลจากแบบสอบถามเพิ่มค่า วิเคราะห์โดยค่าฐานนิยม (Mode) และข้อมูลจาก
 แบบสอบถามปลายเปิด วิเคราะห์โดยจัดหมวดหมู่และความเรียง

การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบผลการวิจัย ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์
 โดยค่าร้อยละ (Percent) และข้อมูลจากเอกสาร วิเคราะห์โดยจัดหมวดหมู่และ
 ความเรียง

การนำเสนอผลการวิจัย

การเสนอผลการวิจัย จะเสนอในรูปแบบของวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วยบท
 ต่าง ๆ ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ กล่าวถึง ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหาที่ผู้วิจัย
 ต้องการศึกษ วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ข้อตกลงเบื้องต้น
 ข้อจำกัดของการวิจัย ความหมายของคำสำคัญที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ของการ
 วิจัยที่คาดว่าจะได้รับ และดำเนินการวิจัย ตามลำดับ

บทที่ 2 วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กล่าวถึง หลักการ ข้อคิดเห็น
 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานนิเทศการฝึกสอน ทั้งของไทยและของต่างประเทศ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย กล่าวถึง วิธีการวิจัยโดยละเอียด ประกอบ
 ด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย กลุ่มตัวอย่างประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ

บทที่ 4 ผลการวิจัย จะเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตาราง และ
 บรรยายประกอบ

บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผล กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธี
 ดำเนินการวิจัย สรุปและอภิปรายผลการวิจัย ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลการวิจัย